

WUOZ-ELK.5183.73.2024.RN
Nr pisma: 4850/2024

Ełk, dnia 28.05.2024 r.

Parafia Rzymskokatolicka
pw. NMP Matki Bożej Różańcowej
ul. Kajki 27, 11-730 Mikołajki

Adres do korespondencji:
Pełnomocnik: Adrian Gajda
ul. Tuwima 26/43, 19-300 Ełk.

W odpowiedzi na wniosek z dnia 10.05.2024 r. (wpłynęło: 10.05.2024 r.) w sprawie wydania zaleceń konserwatorskich do realizacji prac konserwacyjno – remontowych zabytkowego kościoła pw. NMP Matki Bożej Różańcowej z przylegającym budynkiem w Mikołajkach przy ul. Kajki 27 – zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz.U. 2022 poz. 840 ze zm.),

Warmińsko – Mazurski
Wojewódzki Konserwator Zabytków
wydaje zalecenia konserwatorskie:

Kościół parafialny pw. Matki Bożej Różańcowej z przyległym od płn.-wsch. pietrowym budynkiem – o zlokalizowany w Mikołajkach przy ul. Kajki 27, objęty jest prawną ochroną konserwatorską w oparciu o decyzje Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 16 grudnia 1985 r., znak: KL.WKZ 534/441/d/85 wpisująca przedmiotowy kościół wraz z przyległym budynkiem – do rejestru zabytków

Zakres inwestycji:

- wymiana pokrycia dachowego wraz z orynnowaniem i obróbkami blacharskimi,
- renowacja ceglanych, spoinowanych elewacji,
- renowacja w zakresie stolarki otworowej:
 - ✓ wymiana stolarki okiennej wraz z przełożeniem witraży,
 - ✓ wymiana żaluzji drewnianych (w oknach wieży),
 - ✓ odświeżenie pozostałej stolarki okiennej i drzwiowej),
- modernizacja instalacji elektrycznej,
- montaż instalacji przeciwwłamaniowej,
- wykonanie instalacji przeciwpożarowej i odgromowej.

Budynek przedmiotowego kościoła wraz z przyległym budynkiem, zlokalizowany przy ul. Kajki 27 w Mikołajkach jest obiektem zabytkowym zbudowanym na pocz. XX wieku. Kościół jest bezstyłowy, z użyciem form neogotyckich. Po 1945r. obiekt remontowany i odnawiany. Obiekt stanowi wartościowy element ocalałej, historycznej zabudowy miasta Mikołajek. Kościół murowany z cegły ceramicznej pełnej, na fundamencie kamiennym, cokół otynkowany. Budynek przyległy tynkowany – w parterze z cegły i glinobitki, piętro – w konstrukcji ryglowej z wypełnieniem ceglano-glinianym. Pokrycie holenderką ceramiczną.

Remont elewacji budynku zabytkowego kwalifikowany jest jako prace konserwatorskie, które wg. definicji ustawowej to: działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań. Prace te mają na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenie użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich niezbędnego remontu. Naprawa pęknięć elewacji, uzupełnień/wymiany spoin, wymiany zlasowanych cegieł bez prawidłowego rozpoznania użytych materiałów, technologii i pierwotnej kolorystyki może przyczynić się do powstania nieodwracalnych zmian w autentycznej substancji zabytkowej, stanowiącej jedną z ważniejszych wartości każdego zabytku. Zaleca się przeanalizować przyczyny powstałych pęknięć i rys widocznych na elewacji ceglanej kościoła oraz w poziomie cokołów, gdyż od tego zależne dalsze postępowanie z zabytkiem.

Remont dachu należy wykonać w sposób zabezpieczający zabytek przed uszkodzeniem i rozwojem ewentualnych procesów niszczących, w tym przewidzieć wymianę zniszczonych elementów deskowania, łączenia dachu; zachować tradycyjny wygląd obróbek blacharskich oraz orygnowania nie powodujących korozji, np. stosować blachę tytanowo-cynkową. Nowa dachówka ceramiczna powinna mieć kształt i kolor jak najbardziej zbliżony do historycznej dachówki tj. dachówka ceramiczna typu „esówka” (o kształcie sinusoidalnym). Należy przy tym zwrócić uwagę, iż pod nazwami handlowymi produktów odwołujących się do pokryć historycznych nierzadko oferowane są rozwiązania znacznie odbiegające od pierwotnego i nieakceptowalne w obiektach zabytkowych.

Stolarka otworowa (okna i drzwi) jest nieodłącznym elementem elewacji historycznych obiektów. Najczęściej posiadają indywidualnie zaprojektowane formy i kolorystykę, stanowiące istotny element budynku o charakterze dekoracyjnym a zarazem podkreślającym harmonię proporcji w obrębie detalu architektonicznego ścian oraz otworów, a nierzadko definiującym przynależność stylową i charakter całej budowli. W związku z powyższym główną zasadą konserwatorską jest renowacja istniejącej historycznej stolarki okiennej i drzwiowej, a nie jej wymiana na nową. Organ konserwatorski nie widzi przeciwwskazań na wymianę drewnianych żaluzji na nowe, pod warunkiem wykonania ich w analogii do oryginału – pod względem kształtu, kolorystyki i materiału. Prace dotyczące renowacji drzwi i okien winne być objęte programem prac konserwatorskich (wraz z elewacją).

Witraże kościoła są elementami wtórnymi, zamontowanymi podczas późniejszych remontów kościoła. W związku z tym nie ma przeciwwskazań na przełożenie witraży oraz montaż nowej stolarki okiennej szklonej np. pakietem termoizolacyjnym, pod warunkiem zachowaniem istniejących podziałów stolarki.

Organ konserwatorski nie widzi przeciwwskazań na modernizację w kościele istniejącej instalacji elektrycznej oraz wykonanie nowych instalacji (przeciwwłamaniowej, przeciwpożarowej i odgromowej). Nowe instalacje w budynku powinny być ograniczone do niezbędnego minimum. Przy planowaniu remontu i wykonaniu wszelkich instalacji oraz doboru ich trasy, należy uwzględnić już istniejące bruzdy, wnęki i otwory po poprzednich instalacjach oraz prowadzić ją z poszanowaniem substancji zabytkowej, w sposób wykluczający ingerencję w ewentualny wystrój architektoniczny i malarski budynku. Zwłaszcza w przypadku wyznaczania nowych tras pod instalacje, ich przebieg należy dopasować do formy architektonicznej budynku – zarówno jego elewacji jak i wnętrza. Wewnętrzne przewody instalacyjne zaleca się ukryć za elementami takimi jak boazerie, a jeśli nie będzie to możliwe – w grubości tynku. Do naprawy i uzupełnienia ubytków tynków wewnętrznych zaleca się użycie tynku o tym samym składzie jak oryginalny. Prowadzenie przewodów po powierzchni jest dopuszczalne jedynie w uzasadnionych przypadkach, jednakże wszystkie zewnętrzne elementy należy scalić kolorystycznie ze ścianami. Podczas prowadzenia wszelkich prac należy zapewnić odpowiednią estetykę i standard ich wykonania.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w art. 4 stanowi, iż ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu m.in. zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków oraz udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków. Należy pamiętać, iż wszelkie prace przy zabytku powinny zostać przeprowadzone w sposób, który nie wpłyną negatywnie na zachowanie substancji zabytkowej oraz umożliwią wyeksponowanie jego wartości historycznych, artystycznych oraz naukowych.

Jednocześnie informujemy, iż wszelkie prace prowadzone przy zabytku wpisanym do rejestru wymagają uzyskania pozwolenia WKZ (zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Tryb i sposób wydawania pozwoleń, w tym szczegółowe wymagania, jakim powinien odpowiadać wniosek i pozwolenie na roboty budowlane prowadzone przy zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków, określa rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (tj. Dz. U. 2021 r. poz. 81).

Niniejsze pismo nie jest pozwoleniem na prace budowlane oraz nie zastępuje orzeczeń oraz decyzji administracyjnych innych organów, wymaganych przepisami odrębnych ustaw.

Otuzymują:

1. Adrian Gajda – pełnomocnik.

2. aa

Z up. Województwa Mazurskiego
Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
Joanna Sobolewska
p.o. Kierownika Delegatury